

La grupa da project, c'elavura igl concezt turistic general par las Fareras, à preschanto las sias retscheartgas a Calantgil: (davos da san.) Christina Casparis (Parc natural Bavregg), Sebastian Nagelmüller (suprastant), Solwegj Jehle (ZHAW), Reto Thörig (Turissem Viamala), Luca Kanuga (ZHAW), Rebecca Göpfert (ZHAW), (davant da san.) Flurin Stoffel a Marco Lier (Regiun Viamala).

FOTOS BARTOLOME TSCHARNER

Farera svilupescha igl sieus concezt turistic

Igls 11 da marz 2026 à saraduno egna veintvegna d'abitants ad interessos an l'ustreia Alpenrose a Calantgil par saschar infurmar davart igl stadi da las lavurs partutgant igl concezt turistic da Farera a par contribuir atgnas ideias a quel.

BARTOLOME TSCHARNER/FMR

L'aschinunada «canorta tematica» davart la purschida turistica a l'infrastructura turistica da Farera e vagnida manada da Rebecca Göpfert da la Scola òlta turitgesa par sziensas aplitgeadas (ZHAW) da Vargistagn. Antruvidand à ella declaro igls 11 da marz 2026 a Calantgil, ca quella vegi survagnieu l'incumbensa digl vaschinadi da las Fareras da gidar stgafir egn concezt turistic general. Lez vean preparo cun igl sustegn professiunal ad egna grupa da project c'è antschiez la lavur igl saterember passo.

Igl Cantùn à pratandieu concezt turistic

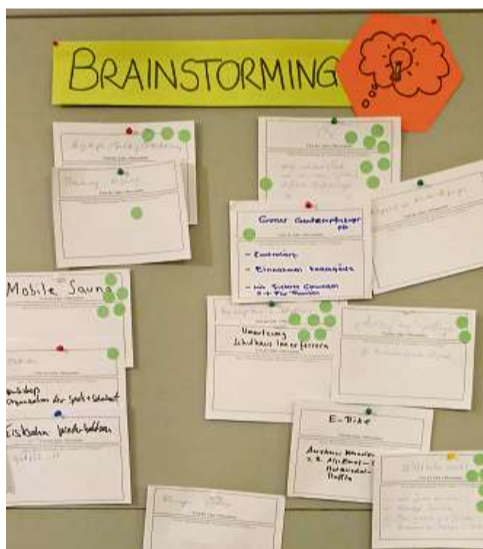
«Questa sera à liac l'amprema da duas ocurenza publicas, a las qualas nus anvidagn la populaziun, par c'ella possi sapartizipar a la discussiun a radir las sias atgnas ideias davart igl svilup turistic futur da las duas vischnâncas», gi Rebecca Göpfert. La fegnamira segi ear dad infurmar la populaziun davart igl stadi actual da las retscheartgas a dad antretschar ella an igl svilup digl futur concezt turistic general. Quel de cuntaner propostas concretas, co igl turissem partirevel posi vagnir instrado par augmentar la valorisaziun a la partizipaziun digl partutgeus c'ân da purtar las masiras futuras. «Que concezt turistic e vagnieu inizio parveia da las daspetas an conex cuagl Magic Wood», aschunta igl suprastant Sebastian Nagelmüller. «El de clarir, co nus lagn cuntinuar.» Dantant àni dumando igl Cantùn par sustegn. Lez vegi pratandieu d'elavurar gl'amprem egn concezt turistic.

Givischo egn augmait moderò

La basa par svilupar novas purschidas turisticas e stada l'analisa da la situaziun actuala avànt c'igl vigni sbozo cuminevlameing igl maletg ampallant «Farera 2035». A l'antscheata da la sera e'gl alura vagnieu rimno impressiuns a menis davart igl turissem actual. An que conex à'gl samusso, ca blears en detg cuntaints cuagl diember actual da turists. Dantant e'gl anqualegns ca giavischian egn augmait moderò da las purschidas turisticas ad egn migliuramaint da l'infrastructura turistica. Sco aspects positivs en vagnieus valitos la quietezia, la natira intacta, la balteztga da la cuntradas da la Val Farera sco ear igl survetsch da las duas ustreias. Digl màn positiv e'gl ear vagnieu cunstatò, c'igls turists da las Fareras turnian savens puspe.

Bagnanqual giast, mo poca valorisaziun

Igl madem tains e'gl vagnieu manzuno diversas sfidas. Egna da quellas e, c'igl turissem actual rendi pintga valorisaziun. Igl rivi bagn tànts visitaders an la valada, mo i spendian an la media me pocs daners a là. Plenavànt det'igl megna pocas pussevlas da parnotar ad igl turissem ac-

Igls preschaints àn sviluppo egn pulit diember d'ideias par màns da la grupa da project ca vean manada da Rebecca Göpfert.

tual sabasi sen relativameing pocas activitads sco buldragear a saragatar sen glatsch.

Ear igl trafi public vean giuditgeu sco nunsufiziain. Oters giavischian d'augmentar la veta sociala agls vitges cun aranschar ocurenzas par indigens a giasts. Egna furma da stizun fuss ear giavischada, dafartant c'igl e vagnieu ludo la pintga pastarnareia da Calantgil sco purschida positiva. L'analisa à musso, c'igl existi bagn anqual purschida turistica an las Fareras sco sendas da viandar, la caschun da far turs cun skis, da saragatar sen glatsch, da pastgear a da visitar igl Museum da las mineras da Schons a Calantgil. Tut las purschidas actualas radigian var 18 000 parnotaziuns agls albierts ad abitaiziuns da vacanzas, quegl surtut da stad.

Reto Thörig, igl directur da Turissem Viamala, cumpareglia que diember cun las var 275 000 parnotaziuns realisadas an la Regiun Viamala. Solwegj Jehle da la ZHAW à calculo, c'igls giasts stetian an media 2,8 notgs agls albierts. La valorisaziun amporti 60 fràncs par giast a gi, dafartant ca leza par lùng da la Via Spluga amporti 165 fràncs. D'augmentar las purschidas a l'infrastructura turistica vean parquegl giuditgeada sco impurtant factur economic par las Fareras.

Las propostas vignan risguardadas agl concezt

Agl curs da la sera àn igls partizipants a partizipantas gieua la caschun d'exprimer lur ideias a propostas a valitar quellas. Igls preschaints àn sapartizipo cun anim a furnieu egna detga schelta d'ideias, co la valada pudessi sasvilupar turisticameing sainza pearder la si'atgnadad. Las propostas sabasan sen purschidas ecologicas sco far novas sendas da viandar, porscher turs cun gianeas near irals par scursalar, far sendas òltalpinas, near sendas a las mineras – an mintga cass segi da signalisar mi glier las sendas existents. OTRAS ideias partutgan d'organisar ocurenzas culturalas, fieras da products locals, guidadas agl conturn, da far vanals duple igls products locals. Plenavànt duess vagnir transfurmada la tgea da scola da Farera an egn albiert par grupas.

Tut quellas ideias svilupadas la sera vignan a vagnir risguardadas da la grupa da project, elavurand leza igl concezt general digl turissem an las Fareras. La fegnamira da quel de easser da svilupar egn turissem partirevel, d'augmentar la valorisaziun, mantanand la quietezia, la natira a l'autentizad da la valada.

La proxima «canorta tematica» cun la populaziun à liac igls 7 da matg 2026 an l'ustreia Edelweiss a Farera. Leza radunanza vean a tractar igl «Göld Magic» a la mobilitad pardirevli.

IL TGIT SUTSILVAN

VEULDEN

Egn banc da cunviagear uss ear Veulden

Egn cumember da la Pro Feldis à proponieu da drizar egn banc da cunviagear.

Veulden à ussa egn banc da cunviagear.

FOTO PRO FELDIS

Igl vitg da Veulden e da cuntanscher bagn cun la pendiculara. Da la damàn bòld antocen la sera tard viagescha la pendiculara mintga meas'ura. Mains bagn sapreschainta la situaziun, sch'anzatgi (sainza agen auto) less ir agl vitg vaschegn da Sched ne parfegn gio Tumeagl. Igl auto postal viagescha ussa me pli quater geadas igl gi a val. Parquegl à egn cumember da la Pro Feldis proponieu a caschun da la radunanza generala digl on passo da drizar egn banc da cunviagear. Dantant dat igl egn tal a Veulden: a la fegn digl vitg anviers la pendiculara. El e fatg da len laresch, fabritgeu digl suprastant da la Pro Feldis Gaudenz Tschärner.

Amadus profiteschan

Egn banc da cunviagear e atgnameing anzatge sempel: Igl egn banc stabil an egn liac bagn vasevel, plazò par ordinari a la fegn d'egn vitg. Tgi ca sea sensor, signalisescha ad automobilists passants, c'ign lessi cunviagear egn toc cun el – igl amporta nut, sch'igl e me egn toc pli curt ne antocen la proxima fracziun. Ign sea semplameing segl banc a dat magari egn anzena cuagl màn. Igls automobilists vezan la parsuna spitganta, pon farmar, sch'i vutan, a porscher igl transport agl giast. Da quella maniera profiteschan d'amadus: La parsuna spitganta riva a la destinaziun, igl manischnunz nizegia igl spazi liber agl sieus auto.

Bàncs da cunviagear pon stgafir ascheia santupadas nunsputgeadas ca fusan strusch pussevlas tschell'uisa. Els en populars surtut an regiuns tgampestras, noua c'igl trafi public zirculescha betg adegna agl tact giavischieu. Igl madem mumaint contribueschani da redutgear igl trafi a las emissiuns.

Gieri Battaglia

Agl «Tgit sutsilvan» dat la redacziun da la FMR eanda par eanda egn sguard sen pintgas a gràndas novitads or digl territori sutsilvan. La FMR seleccziunescha a redegna quels texts a publicgescha els an La Quotidiana.

OSPITAL TUSAUN

Cussegliaziun da geniturs a Tusaun

La cussegliaziun da geniturs da las regiuns Alvra, Surses e Viamala è da nov sa stabilida en l'Ospital Tusaun. Sco che la Fundaziun Sanadad Grischun Central scriva en ina comunicaziun, saja la midada sa resultada pervia da contribuziuns chantunalas pli bassas per la cussegliaziun da geniturs. Cun concentrar la purschida en l'ospital possian ins en pli spargnar custs da locaziun e dar liber surfatschas d'abitar e da commerzi en la regiun.

La cussegliaziun da geniturs vegnia dentant mantegnida sco fin ussa. La squadra da cussegliadras spezialisadas sustegna geniturs e responsabels per l'educaziun d'uffants fin tschintg onns gratuitamain. (cdm/fmr)

La squadra da cussegliadras da geniturs (da san.): Tina Ardüser, Judith Hürbi ed Andrea Koch.

FOTO MAD/SANADAD GRISCHUN CENTRAL